

Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
9 Пж 8720/22
07.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Татјане Влаисављевић, председника већа, судије Весне Вулевић и судија Бранке Жерајић, чланова већа, у правној ствари тужиоца „ФАМИЛИЈА МАРКЕТИ 1992“ д.о.о. Београд, ул. Аутопут за Загреб бр. 18, кога заступа Димитрије Милић, адвокат из, ул. бр., против тужених: 1. „А1 СРБИЈА“ д.о.о. Београд, кога заступа Недељко Велисављевић, адвокат из, ул. и 2. „DELHAIZE SERBIA“ д.о.о, Београд, кога заступа Зорка Борозан, адвокат из, ул. бр., ради накнаде штете, вредност предмета спора 1.700.000.000,00 динара, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Привредног суда у Београду П 307/22 од 23.09.2022. године, у седници већа одржаној дана 07.03.2024. године, донео је:

ПРЕСУДУ

I ОДБИЈА СЕ жалба тужиоца као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ СЕ** Привредног суда у Београду П 307/22 од 23.09.2022. године.

II ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви првотуженог и друготуженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Првостепеном пресудом у ставу у ставу I изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе првотужени да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због искоришћавања ауторског дела исплати износ од 850.000.000,00 динара са законском затезном каматом од 23.11.2015. године до исплате. Ставом II изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се друготужени обавезе да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због искоришћавања ауторског дела исплати износ од 850.000.000,00 динара са законском затезном каматом од 23.11.2015. године до исплате. Ставом III изреке тужилац је обавезан да првотуженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.097.609,28 динара, а ставом IV изреке тужилац је обавезан да друготуженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.256.443,93 динара.

Благовременом жалбом тужилац побија првостепену пресуду из свих законом прописаних разлога. Посебно указује да је неприхватљив став првостепеног суда да Привредни суд у Београду, као стварно надлежни суд, није везан ранијим процесним решењима која је током поступка донео Виши суд у Београду, а пре свега решењем

којим је Виши суд у Београду изузео вештака Електротехнички факултет. Наводи да није јасно како је донето решење, којим се констатује да један суд није везан решењем другог суда, обзиром да такво решење није предвиђено Законом о парничном поступку, а са друге стране Виши суд у Београду је од подношења тужбе, па све до доношења одлуке Апелационог суда у Београду од 07.07.2021. године, спроводио све радње у поступку и одлучивао у складу са законом, па је тако донео одлуку и о изузећу вештака Електротехничког факултета. Привредни суд у Београду је поступак наставио у фази у којој се поступак у том тренутку налазио, те сва решења која је донео Виши суд у Београду обавезују и Привредни суд у Београду. Даље наводи да питање изузећа вештака није класично питање управљања поступком, како то погрешно наводи првостепени суд, већ да се ради о одлуци суда да ли неко лице може бити вештак или не у складу са законом прописаним разлозима за изузеће вештака. Тужилац у жалби наводи да је неприхватљива одлука првостепеног суда, којом је одбијен предлог да се прекине овај поступак до окончања парнице која је остала да се води пред Вишим судом у Београду у предмету П 474/21, а која према наводима тужиоца, представља претходно питање за одлучивање у овој парници. Парница која се води пред Вишим судом у Београду по тужбу АА као аутора дела, представља претходно питање за остваривање било ког права тужиоца у овој парници, услед чега је овај поступак требало прекинути до правноснажног окончања парнице пред Вишим судом у Београду. Додаје је да је суд неосновано као доказ прихватио пријемницу првотуженог од 29.08.2013. године, будући да иста на садржи све елементе који су према важећим прописима, били обавезни и да није оверена печатом, да није достављен оригинал ове пријемнице, те да иста садржи погрешну адресу првотуженог, што све изазива сумњу у погледу аутентичности предметне пријемнице.

Указује и на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, наводећи да су нејасни наводи из образложења побијане пресуде да је суд утврдио апсолутну ништавост Уговора о преносу ауторских имовинских права од 15.05.2015. године из разлога што је суд утврдио да предметни пројекат АА није ауторско дело. Противречност наведеног образложења произилази из чињенице да је ово лице, као аутор предметног пројекта који представља ауторско дело, исти депоновао код Завода за интелектуалну својину 2007. и 2015. године, те да је имао право да своја имовинска права из тог пројекта уговором пренесе на друго лице. Указује и на постојање повреде из члана 374. став 2. тачка 7. Закона о парничном поступку, наводећи да је првостепени суд онемогућио тужиоца да расправља пред судом, на тај начин што је одбио да изведе доказе предложене од стране тужиоца, а усвојио доказне предлоге тужених, чиме је суд омогућио расправљање само туженој страни, а није извео доказ тужилачке стране. Истиче и да је чињенично стање у овој правној ствари погрешно и непотпуно утврђено, будући да је првостепени суд пропустио да на поуздан начин утврди чињеницу да ли предметни пројекат АА представља ауторско дело и да ли је исто неовлашћено искоришћавано, што би суд утврдио да је прочитао налаз и мишљење судског вештака ББ, судског вештака за посебну област и ужу специјалност интелектуална својина од 18.04.2018. године, као и налаз и мишљење судског вештака ВВ од 21.01.2019. године. Насупрот томе, првостепени суд је своју одлуку засновао на налазу и мишљењу комисије вештака Електротехничког факултета у Београду, који, према наводима жалбе, није компетентан за давање налаза и мишљења из области ауторског права, а и у самом налазу је више пута наведено да се налаз и мишљење односе само на технички аспект овог случаја, па стога не може представљати валидан доказ у овој правној ствари. Када је у питању налаз Правног факултета у Новом Саду, тужилац указује да је предметни налаз и мишљење израдила Др ГГ (сада ГГ1) као физичко лице тј. самостално, а како

иста није уписана у регистар судских вештака, јасно је да иста не може бити вештак у овој парници. Предлаже да Привредни апелациони суд укине првостепену пресуду и предмет врати на поновни поступак или да исту преиначи и усвоји тужбени захтев. Допуном жалбе тужилац указује да је погрешан закључак првостепеног суда да компјутерски програми, за које и сам наводи да је тужилац аутор, нису били оригиналне духовне творевине, јер се за оригиналност у смислу ауторског права не захтева апсолутна новост, већ се тражи тзв. субјективна оригиналност.

Одговором на жалбу првотужени оспорава све жалбене наводе тужиоца, указујући да пословна понуда тужиоца од 22.05.2015. године није садржала било које апликације или компјутерске програме, да је првотужени доставио суду писане доказе из којих произлази да је почев од 2012. године са друготуженим развијао програм лојалности „.....“, те да наведени пословни модел сарадње постоји још од пре 2005. године, услед чега АА није био аутор дела које би испуњавало услов оригиналности. Осим тога, указује да „.....“ није апликација, нити рачунарски програм, а да ни депонована дела тужиоца не представљају рачунарски програм. Наводи да цео концепт и пословни модел који је наведен у депонованом документу 2015. године, не поседује оригиналност, јер је далеко раније био познат и примењиван као стандардни пословни модел сарадње продајних ланаца и оператера мобилних мрежа. Предлаже да Привредни апелациони суд одбије жалбу тужиоца и потврди првостепену пресуду.

Одговором на жалбу друготужени оспорава све жалбене наводе тужиоца, истичући да у првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 7. и 12. Закона о парничном поступку, те да тужилац без основа оспорава налаз и мишљење Електротехничког факултета у Београду, јер је пре примене ауторског права, нужно утврдити да ли пројекат, идејна концепција или рачунарски програм на којима тужилац заснива захтев, представљају оригиналну духовну творевину у области информационо-комуникативних технологија. Предлаже да Привредни апелациони суд одбије жалбу тужиоца и потврди првостепену пресуду.

Испитујући побијану пресуду на основу чл. 386. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд налази да жалба тужиоца није основана.

У поступку доношења првостепене пресуде није било битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Нема ни повреде из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, на коју се без основа указује жалбом тужиоца. Побијана пресуда је јасна и садржи разлоге о битним чињеницама, који су у складу са стањем у спису предмета.

Без основа се жалбом тужиоца указује на постојање повреде одредбе поступка из члана 374. став 2. тачка 7. Закона о парничном поступку. Одлуком да одбије доказни предлог парничне странке, суд не спречава странку да расправља пред судом, већ поступа у складу са овлашћењем из чл. 229. ст. 2. Закона о парничном поступку, који прописује да суд одлучује који ће се докази извести ради утврђивања битних чињеница. У конкретном случају, првостепени суд је у складу са чл. 308. ст. 5. Закона о парничном поступку, одбио доказне предлоге које не сматра битним за доношење одлуке.

Нису основани жалбени наводи тужиоца да је суд, супротно одредбама Закона о парничном поступку, своју одлуку засновао на налазу и мишљењу вештака који је током поступка решењем Вишег суда у Београду изузет. Према чл. 363. ст. 3. Закона о парничном поступку, суд је везан за своја решења уколико се она не односе на управљање парницом или ако овим законом није другачије прописано. Не може се прихватити закључак првостепеног суда да није везан решењима која је у току

поступка донео Виши суд у Београду из разлога ненадлежности тог суда за поступање у овом поступку. Наиме, Виши суд у Београду у предметном поступку поступао је као стварно надлежни суд све до момента правноснажности решења којим се огласио стварно ненадлежним, а по пријему списе предмета, Привредни суд у Београду је наставио поступак као стварно надлежан суд и поступак је настављен у оној фази у којој се Виши суд у Београду огласио стварно ненадлежним. Стога се на оцену да ли је Привредни суд у Београду везан решењима која је у току поступка донео Виши суд у Београду, примењује чл. 363. ст. 3. Закона о парничном поступку, па Привредни суд у Београду није везан оним решењима која се тичу управљања поступком, а које је донео Виши суд у Београду, као што не би био везан таквом врстом решења, ни да је од почетка поступка поступао Привредни суд у Београду. У конкретном случају, решење Вишег суда у Београду које је донето на рочишту 20.04.2021. године, а којим је изузет Електротехнички факултет у Београду као судски вештак, заправо представља решење којим се управља поступком из следећих разлога:

Када је у питању извођење доказа вештачењем, Закон о парничном поступку познаје два начина извођења овог доказа. Странка може предложити извођење доказа ради утврђивања одређених чињеница, за које је потребно стручно знање којим суд не располаже. Вештачење се може извести на тај начин што ће суд одредити извођење доказа вештачењем, решењем које садржи предмет спора, предмет вештачења, рок за достављање суду налаза и мишљења у писаном облику, лично име и назив лице коме је поверено вештачење, као и податке из регистра вештака. Други начин вештачења који закон познаје је да странка може суду приложити писани налаз и мишљење вештака одговарајуће струке, а након што овакав налаз и мишљење достави супротној странци на изјашњавање, суд може решењем да одреди да се извођење доказа вештачењем спроведе читањем писаног налаза и мишљења које је странка приложила, како то прописује чл. 261. Закона о парничном поступку. Према чл. 266. Закона о парничном поступку, вештак може да буде искључен или изузет из истих разлога као и судија или судија поротник, странка је дужна да поднесе захтев за изузеће вештака када сазна да постоји разлог за изузеће, а најкасније пре почетка извођења доказа вештачењем, а о захтеву за искључење или изузеће вештака одлучује суд решењем, против кога није дозвољена жалба уколико је захтев усвојен, односно против кога није дозвољена посебна жалба уколико је захтев одбијен. Међутим, наведене одредбе закона о изузећу или искључењу судског вештака могу се применити само у ситуацији када је суд одредио извођење доказа вештачењем и одредио личност вештака, док у ситуацији када се предлаже извођење доказа вештачењем, на тај начин што ће се прочитати налаз и мишљење вештака одговарајуће струке, који је странка приложила, наведене законске одредбе се не могу применити. Уколико је странка приложила налаз и мишљење и предложила да се вештачење изведе читањем тог налаза и мишљења, суд има могућност да усвоји или одбије овај доказни предлог. У конкретном случају, Виши суд у Београду није одредио извођење доказа читањем писаног налаза и мишљења вештака Електротехничког факултета, који је достављен од стране тужених, те није било услова да одлучује о изузећу овог вештака. Одлука коју је донео Виши суд у Београду дана 20.04.2021. године, којом се изузима вештак Електротехнички факултет, заправо представља одлуку којом је одбијен доказни предлог да се изведе доказ читањем писаног налаза и мишљења Електротехничког факултета у Београду. Како се ради о одлуци којом је одлучено о доказном предлогу, то је ова одлука заправо одлука којом се управља поступком, па суд у даљем току поступка није везан овим решењем, односно може донети другачију одлуку о овом доказном предлогу. Стога је првостепени суд могао у даљем току поступка усвојити доказни предлог тужених и одредити да се вештачење изведе читањем достављеног налаза и мишљења

Електротехничког факултета, па оваква одлука првостепеног суда није супротна одредбама Закона о парничном поступку, нити је утврђивањем чињеница из овог налаза и мишљења супротно одредбама закона.

Нису основани жалбени наводи тужиоца којима побија одлуку првостепеног суда да одбије предлог за прекид овог парничног поступка до правноснажног окончања поступка, који се пред Вишим судом у Београду води под бројем П.бр. 474/21. Правилно првостепени суд закључује да нису испуњени услови у смислу чл. 12. Закона о парничном поступку за прекид овог поступка до правноснажног окончања тог поступка, будући да су испуњени услови да суд у овом поступку сам реши претходно питање за одлуку о тужбеном захтеву, а које се односи на постојање и својства ауторског дела, поводом кога тужилац тврди да му је проузрокована штета од стране тужених.

Предмет тужбеног захтева је новчано потраживање тужиоца у износу од 1.700.000.000,00 динара због искоришћавања ауторског дела и то потраживање у односу на оба тужена по 850.000.000,00 динара са законском затезном каматом од 23.11.2015. године до исплате.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, Завод за интелектуалну својину је издао потврду број А-77/07/1 од 16.03.2007. године о уношењу у евиденцију и депоновању ауторских дела и предмета сродних права, чији је подносила АА, а којом се потврђује да је пројекат – дело „.....”, врста дела - идејна концепција комерцијалног пројекта са оригиналним табеларним решењима, депоновано и унето у евиденцију депонованих ауторских дела и предмета сродних права у Заводу за интелектуалну својину дана 20.02.2020. године под редним бројем, као и потврду број од године, којом је потврђено да је унето у евиденцију депонованих ауторских дела и предмета сродних права дело под називом „.....“, врста дела – идејна концепција пројекта, на коме је као аутор означен АА дана године. Завод за интелектуалну својину је издао и потврду број године, којом се потврђује да је унето у евиденцију ауторских дела и предмета сродних права и депоновано у Заводу за интелектуалну својину ауторско дело „.....“ са алтернативним насловима „.....“, „.....“, „.....“ са датумом 25.11.2015. године. Између АА, као аутора и тужиоца закључен је Уговор број од године, на основу кога је АА као искључиви власник и стваралац ауторског дела које је заштићено у Заводу за интелектуалну својину под бројем под називом „.....“ адаптиране верзије 11.11.2014. године, са алтернативним насловом „.....“, односно последње адаптиране верзије 25.02.2015. године са алтернативним насловима „.....“, „.....“, „.....“ уступио тужиоцу искључива права на искоришћавање пројекта на целокупном тржишту Србије и Европске уније уз накнаду, на период од 5 година.

Тужилац је првотуженом послао пословну понуду - писмо о намерама од 22.05.2015. године, која је насловљена „..... - WEB платформа“, којом је првотуженом понудио пословну сарадњу за рачунарски програм Виртуални маркетинг - андроид апликацију, који је заштићен код Завода за интелектуалну својину под бројем Овом понудом је појашњено да се ради о сервису за емитовање комерцијалних видео реклама са online продајом ваучера путем мобилног телефона, осмишљен на начин да оглашивач, поред своје видео рекламе за промоцију палете производа, оствари себе кроз пласман својих производа. Идејна концепција је означена као рачунарски програм софтверско-хардверско техничко идејно решење, а заправо то је модел оглашавања преко веб портала www.....rs. Тужилац је понудио првотуженом да му на располагање стави ексклузивно право за коришћење апликације „.....“, те платформу и систем веб портала www.....rs, као и техничку подршку, по цени од 1.500.000,00 евра за период од 3 године. На ову пословну понуду првотужени

је одговорио да не постоји потреба за тим видом сарадње. Првостепени суд је даље утврдио да је на званичној веб страници првотуженог www.vipmobile.rs, дана 02.12.2015. године, корисницима понуђен „.....“ нови бренд на припејд тржишту, дефинисан у сарадњи са друготуженим, а намењен корисницима и лојалним купцима у објектима друготуженог, који желе да кроз редовне куповине остварују погодности за мобилни пакет. Са друге стране, дана 26.11.2015. године, друготужени је на интернет издању веб портала „.....“ обавестио јавност о почетку промотивног периода под називом „.....“ уз објашњење погодности које купци могу да остваре. Првостепени суд је утврдио и да је у периоду од априла до јула 2016. године спровођена промотивна кампања за пројекат „.....“. Даље је утврђено да је током 2013. године, првотужени радио на пројекту „.....“, будући да наведено произлази из имејлова од 13.08.2013. године и 24.09.2013. године, који се односе на одређена техничка питања овог пројекта. Даље је утврђено да је „.....“ апликација постојала и током 2012. године, будући да је иста разматрана од стране тужених.

У првостепеном поступку изведен је доказ вештачењем и то читањем налаза и мишљења вештака Електротехничког факултета у Београду од 13.05.2019. године и из садржине овог налаза и мишљења, као и изјашњења овог вештака, првостепени суд утврђује да је вештачење извршено ради анализе документације тужиоца, која је депонована у Заводу за интелектуалну својину под бројевима, и за пројекте: „.....“ - идејне концепције пројекта „.....“ и „.....“ А са алтернативним насловима „.....“, „.....“, „.....“, врста дела - рачунарски програм, као и анализа имплементираних „.....“ решења развијеног између тужених. Првостепени суд је из налаза и мишљења вештака утврдио да велики мобилни оператери и велики трговински ланци широм света још од 1997. године сарађују, у смислу да трговински ланци продају СИМ картице и мобилни оператери нуде разне погодности код допуна тих картица клијентима трговинских кућа. Наведени вид сарадње зове се, у коју група спада и „.....“ пакет, а могуће је детектовати већи број приказа и описа реализованих пројекта по овом моделу пре 2015. године. Првотужени је успешно имплементирао техничко решења коришћењем ресурса своје мреже у сарадњи саSrbija doo у току 2014. године, дакле пре реализације „.....“ пакета, а у оквиру групе, којој припада и првотужени је успешно имплементирано десет различитих пројеката са разним партнерима на бази овог модела. Даље је утврђено да су тужени још 2012. године започели заједничку сарадњу поводом реализације овог пројекта, да је исти унапређиван до 2015. године, када је пуштен у рад. „.....“ пакет подразумева да се СИМ картица првотуженог, брендирана жигом друготуженог, може купити у објектима друготуженог и допунити класичним или бонус кредитом кроз касу у малопродајном објекту друготуженог, без потребе за применом или развојем рачунарског програма или хардверских решења. Из налаза и мишљења вештака првостепени суд утврђује да из документације која је достављена Заводу за интелектуалну својину под бројем А-..... од године, произлази да је депонован пројекат „.....“ који подразумева идејну концепцију комерцијалног оглашавања путем мобилне телефоније, да је код Завода за интелектуалну својину депонован штампани текст, без било каквог рачунарског програма, без упућивања на било који софтер, компјутерски програм или конкретно софтверско решење. Када је у питању депоновање код Завода за интелектуалну својину А-.... од године, радило се о пројекту „.....“, где је дата идејна концепција комерцијалног оглашавања путем електронских билборда и уз то депоновање није дат било какав рачунарски програм, код, алгоритам, шема, дијаграм и није било упућивања на било који софтвер, компјутерски програм или конкретно софтверско решење. Депоновање број А-.... од године односи се на „.....“ адаптирана верзија са алтернативним насловима

„.....“, „.....“ и „.....“. Уз наслов „.....“, није дат никакав програм, нити упутство за израду програма, већ се наведено може посматрати само као идеја за израду програма, али је суштина ове идеје боља наплата пореза на додату вредности за буџет Републике Србије уз остваривање одређених погодности за потрошаче, мобилне оператере и предузећа. Пројекат „.....“ подразумева са друге стране, оснивање Агенције, уместо фискалне агенције, али би овај пројекат морао да одржава веб платформу, обезбеди апликације које преузимају продајни ланци, а корисници морају имати апликацију за мобилни телефон, што значи да је наведено само делимично развијен идејни концепт без рачунарског програма, упутства за израду програма, а депонован је само штампани текст. Пројекат „.....“ односи се на реализацију маркетинг online услуга коришћења андроид апликација на мобилном телефону и представља сарадњу мобилног оператора и трговинског ланца. Ова сарадња би се одвијала кроз основани пакет и премијум модел, који захтева примену андроид апликације и регистрацију преко Фејсбук странице. Ради се о делимично развијаном идејном концепту, а за развој овог концепта неопходно је извршити и развој софтверских решења. Уз овај наслов није депонован било какав програм, упутство за израду програма, нити сам представља рачунарски програм, депонован је само штампани текст, без описа конкретних софтверских решења и компјутерских програма, без кода, текстуалног или графичког описа алгоритама, шема и дијаграма за израду програма, нити било чега што би се могло сматрати припремом за израду програма.

Првостепени суд је извео доказ читањем налаза и мишљења Правног факултета Универзитета у Новом Саду из кога је закључио да депоновани материјал не представља ауторска дела, јер се не ради ни о софтверима, ни о рачунарским програмима, који морају садржавати низ инструкција који се упућују рачунару да би се извршио одређени задатак.

Из садржине пријемнице од године, првостепени суд утврђује да је првотужени прокњижио пријем 9.998 комада ПРП Сим картице Мах1 од иностраног добављача.

Оценом изведених доказа, првостепени суд закључује да тужбени захтев није основан. Образлаже да из садржине онога што је АА депоновао код Завода за интелектуалну својину 2007. године и 2015. године, произлази да нису депонована ауторска дела, јер се није радило о оригиналним духовним творевинама аутора израђеним у форми смислу чл. 2. Закона о ауторском и сродним правима, већ се радило о идејним концепцијама комерцијалног оглашавања електронских билборда која идеја није била материјализована ни у којем коначном облику, а ни у облику рачунарског програма или софтвера, да је пројекат „.....“ само описана идеја увођења лојалти програма између купца трговинског ланца и мобилног оператора, те да стога идејне концепције које су депоноване 2007. године и 2015. године, не могу бити обухваћене ауторскоправном заштитом. Са друге стране, образлаже да тужени нису знали, нити могли знати за садржину онога што је депоновано 2007. и 2015. године, да из пословне понуде коју је тужилац послао првотуженом, првотужени није могао имати сазнања о садржини документације депоноване код Завода за интелектуалну својину, будући да уз овај допис првотуженом није достављен било који рачунарски програм или апликација, те да су првотужени и друготужени од 2012. године до 2015. године, када су га пласирали као готов производ, радили на развоју пројекта „.....“ пакет, ради развоја програма лојалности који су користили. Првостепени суд образлаже и да је уговор закључен између тужиоца и АА ништав правни посао, будући да је предмет овог уговора непостојећи, а што произилази из закључка првостепеног суда да дело које је предмет овог уговора нема карактер ауторског дела. Закључује да пројекат „.....“ из 2007. године нема додирних тачака, нити сличности са пројектом тужених

„.....“ пакет, а да пројекат „.....“ из 2015. године има минималних сличности са пројектом тужених „.....“ пакет у смислу да оба представљају лојалти програме, али да је за пројекат „.....“ неопходна андроид апликација, док таква апликација за програм лојалности тужених није била потреба. Ово су разлози због којих првостепени суд закључује да не постоји одговорност тужених за проузроковање евентуалне штете тужиоцу, будући да тужени нису неовлашћено искоришћавали ауторско дело на коме тужилац има имовинска ауторска права, па тужбени захтев одбија у целини.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право када је тужбени захтев одбио. Правилно првостепени суд полази од чл. 2. Закона о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС“ број 104/09, 99/11, 119/12, 29/16 – Одлука УС), који дефинише појам ауторског дела, па прописује да је ауторско дела оригинална духовна творевина аутора изражена у одређеној форми, без обзира на његову уметничку, научну или другу вредност, његову намену, величину, садржину и начин испољавања, као и допуштеност јавног саопштавања његове садржине. Дакле, ауторско дело је људска творевина која има духовни садржај, која има одређену форму и која је оригинална. Једно дело је људска творевина уколико га је човек створио својим радом. Духовни садржај као елемент дефиниције ауторског дела (смисао, значење) мора доћи до изражаја у самом делу, а не у неким пратећим сазнањима или упутствима која су изван дела. Ауторско дело мора бити изражено у одређеној форми у зависности од врсте дела. И коначно, ауторско дело мора бити оригинално, под чиме се подразумева индивидуалност, односно јединственост дела. Оригиналност представља суштинску карактеристику ауторског дела и она је разлог због кога се признаје ауторскоправна заштита за конкретно дело. Према чл. 6. ст. 1. Закона о ауторском и сродним правима, ауторскоправном заштитом нису обухваћене опште идеје, поступци, методе рада или математички концепти као такви, као и начела, принципи и упутства који су садржани у ауторском делу. Када је у питању рачунарски програм, Закон о ауторском и сродним правима у чл. 2. ст. 2. тач. 1. рачунарске програме сврстава у групу писаних дела и предвиђа да се ауторским делом сматрају рачунарски програми у било којем облику њиховог изражавања, укључујући и припремни материјал за њихову израду.

У конкретном случају, тужилац је закључио уговор са АА дана 15.05.2015. године, којим је прибавио право на економско искоришћавање дела које је депоновано код Завода за интелектуалну својину под бројем А-..... под називом „.....“ адаптиране верзије 11.11.2013. године, са алтернативним насловом „.....“, односно последње адаптиране верзије од 25.02.2015. године са алтернативним називима „.....“, „.....“ и „.....“ на целокупном тржишту Републике Србије на период од 5 година. Тужбу и тужбени захтев за накнаде штете заснива на наводима да су тужени неовлашћено користили његово ауторско дело – рачунарски програм на коме је тужилац стекао ауторска имовинска права, те да су му на тај начин причинили штету. Током овог поступка, изведен је доказ вештачењем, читањем налаза и мишљења вештака Електротехничког факултета у Београду ради анализе документације депоноване у Заводу за интелектуалну својину под бројевима број, и за пројекте „.....“ – идејне концепције пројекта „.....“ и „..... А.....“ са алтернативним насловима „.....“, „.....“ и „.....“, за које је означено као врста дела - рачунарски програм. Утврђено је да је АА код Завода за интелектуалну својину под бројем депоновао пројекат – дело „.....“, врста дела - идејна концепција пројекта са оригиналним табеларним решењима, штампани текст, текст рачунарског програма, али без упућивања на било који софтвер, компјутерски програм или конкретно софтверско решење. Даље је код Завода за интелектуалну својину исто лице депоновало под бројем од године дело под називом „.....“, врста дела - идејна концепција пројекта, а који заправо

представља идејну концепцију комерцијалног оглашавања путем електронских билборда, без депоновања било ког рачунарског програма, кода, алгорита, шема, дијаграма и без упућивања на било који софтвер, компјутерски програм или конкретно софтверско решење. Утврђено је и да је код Завода за интелектуалну својину број, А године исто лице депоновало „.....“ са алтернативним насловима „.....“, „.....“ и „.....“, где је такође депоновани штампани текст без депоновања рачунарског програма, упутства за израду програма, те да се ради евентуално о идеји за израду неког програма.

Имајући у виду наведене утврђене чињенице, правилан је закључак првостепеног суда да дела која су депонована код Завода за интелектуалну својину 2007. и 2015. године не испуњавају услове за ауторскоправну заштиту. Пре свега, првостепени суд правилно закључује да се не ради о оригиналним духовним творевинама аутора, будући да се ради о идејним концептима маркетинга који ни у време првог депоновања 2007. године, нису били нови, већ су дуги низ година и пре овог депоновања били познати и примењени на тржишту, те стога недостаје елемент оригиналности. Осим наведеног, за ауторскоправну заштиту недостаје и услов који се односи на изражавање у одређеној форми, јер дела депонована код Завода за интелектуалну својину, иако их тужилац означава као рачунарске програме и апликације, заправо то не представљају. Уз штампани материјал који је Заводу за интелектуалну својину предат, нису депоновани и евидентирани било који рачунарски програм, софтверско решење или апликација за мобилне телефоне. Стога наведена идејна решења не испуњавају услове да се могу сматрати ауторским делом, а посебно имајући у виду и одредбу чл. 6. Закона о ауторском и сродним правима, која прописује шта није обухваћено ауторскоправном заштитом.

Нису основани жалбени наводи тужиоца да се ради о заштићеном ауторском делу, а који наводи се заснивају на чињеници да је предметно дело депоновано и евидентирано код Завода за интелектуалну својину, о чему је Завод издао потврде о уношењу у евиденцију и депоновању ауторских дела и предмета сродних права. Према чл. 202. ставови 1. и 7. Закона о ауторском и сродним правима, ради обезбеђења доказа носиоци ауторског и сродних права могу да депонују примерке својих дела и предмете својих права код надлежног органа. Уношење у евиденцију и депоновање примерака ауторских дела и предмета сродних права, ни на који начин не утичу на настанак и трајање права која су утврђена овим законом. Произлази да субјективно ауторско право настаје самим чином настанка ауторског дела, без потребе да се дело било где региструје или депонује. Ради се о принципу неформалности заштите, према коме аутор не мора предузимати било какве радње пред органима управе или судства да би постао носилац ауторског права. Стога, депоновање ауторских дела и уношење у евиденцију Завода за интелектуалну својину, није услов настанка ауторског права, а са друге стране ово депоновање и уношење у евиденцију не може конституисати ауторско право у ситуацији када се код Завода за интелектуалну својину депонује дело које нема карактер ауторског дела. Стога, чињеница да је АА депоновао одређени материјал код Завода за интелектуалну својину, а који нема својство ауторског дела, не може довести до стицања субјективног ауторског права на страни овог лица и није доказ да је депоновано дело ауторско дело, што произлази из саме садржине издатих потврда, где је напоменуто да Завод за интелектуалну својину не испитује садржину предмета депоновања, те да се пријемом у депозит не потврђује да депоновани предмет има својство ауторског дела, нити да на том предмету постоји ауторско право.

Првостепени суд је правилно утврдио и друге битне чињенице од значаја за одлучивање о тужбеном захтеву, па је тако утврдио да су тужени почев од 2012. године развијали програм лојалности „.....“, те да су исти пласирали на тржиште 2015.

године, али да се наведени програм лојалности разликује од идејног решења на коме тужилац заснива тужбени захтев. Наиме, поступак допуне кредита „.....“ СИМ картице не обавља се коришћењем андроид апликације, веб платформе или сличних посебно развијених софтверских решења, већ се допуна обичним или бонус кредитом, остварује коришћењем касе у малопродајном објекту друготуженог, где се дистрибуира и брендирана картица првотуженог. Без утицаја на овакав закључак је чињеница да је тужилац мејлом од 22.05.2015. године, упутио првотуженом пословну понуду – писмо о намерама у којој је првотуженом понудио пословну сарадњу и коришћење андроид апликације и веб платформе „.....“. Пре свега, у овом мејлу је наведено да се ради о сервису за емитовање комерцијалних видео реклама са online продајом ваучера путем мобилних телефона, те да се ради о моделу оглашавања преко веб портала www.directshare.rs. Првотуженом је тужилац понудио коришћење апликације „.....“, платформе и система www.....rs, као и техничку подршку, али уз наведену понуду првотуженом није достављена била каква апликација или рачунарски програм. Са друге стране, програм лојалности који су тужени спроводили, разликује се од концепта који је тужилац понудио туженом наведеним мејлом, што све указује да тужени и поред чињенице да тужилац није носилац ауторских имовинских права на ауторском делу за које тврди да постоји, нису неовлашћено користили ни идејни концепт, понуђен од стране тужиоца.

Без утицаја је на правилност првостепене одлуке су жалбени наводи тужиоца којима оспорава аутентичност пријемнице од 29.08.2013. године, будући да је ова пријемница цењена као један од доказа, који потврђују чињеницу да су тужени и пре контакта са тужиоцем радили на развоју програма лојалности и сарадњи по том питању, који је првостепени суд ценио у склопу осталих доказа. Ова пријемница није једини доказ који је цењен у току поступка и без утицаја је на правилност првостепене одлуке, код чињенице да је првостепени суд правилно утврдио да тужилац није носилац ауторских имовинских права на делу ради чије заштите је тужбу поднео.

Тужилац у жалби указује да првостепени суд није могао извести доказ читањем налаза и мишљења који је сачинила Др ГГ (сада ГГ1) као физичко лице самостално, будући да није уписана у регистар судских вештака. Пре свега, не ради се о налазу и мишљењу лица које није уписано у регистар судских вештака, већ о налазу и мишљењу Правног факултета у Новом Саду. Са друге стране, и сам тужилац је током поступка доставио налаз и мишљење судског вештака ББ, судског вештака за посебне области, интелектуалну својину, ауторско право, која је доктор правних наука, предлажући да се изведе доказ читањем овог налаза и мишљења вештака. Када су у питању налаз и мишљење вештака Правног факултета у Новом Саду, као налаз и мишљење чије је извођење тужилац предлагао, не ради се о утврђивању чињеница за које суд нема стручно знање, јер се наведени налази односе на примену прописа који регулишу ауторско право. Стога није било основа за извођење доказа вештачењем од стране вештака правне струке, будући да је суд тај који познаје право и примењују релевантне прописе у зависности од предмета спора. Међутим, чињеница да је током поступка изведен доказ читањем налаза и мишљења Правног факултета у Новом Саду, представља релативно битну повреду одредаба поступка из члана 374. ст. 1. у вези са чл. 259. Закона о парничном поступку, која није утицала на законитост и правилност првостепене одлуке.

Ово су разлози због којих је првостепена одлука потврђена.

Правилна је одлука о трошковима поступка, донета на основу чл. 153, 154. и 163. Закона о парничном поступку, па је првостепени суд правилном применом наведених одредаба и одредаба Адвокатске и Таксене Тарифе, тужиоца обавезао да

првотуженом накнади трошкове поступка у износу од 1.097.609,28 динара, а друготуженом у износу од 1.256.443,93 динара.

Следом наведеног, на основу чл. 390. Закона о парничном поступку одлучено као у изреци ове пресуде.

ТВ/СМ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА – СУДИЈА
Татјана Влаисављевић с. р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Срђан Никић